

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA
O LEASING SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
30. 9. 2017.**

Sarajevo, studeni 2017.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija), kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) leasing društava, sačinila je Informaciju o leasing sustavu u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30. 9. 2017. na temelju analize mjesečnih i kvartalnih izvješća o poslovanju, informacija i podataka koje su leasing društva dostavila Agenciji (*off site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (*on site* nadzor).

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SUSTAVA U FEDERACIJI BiH	4
1. STRUKTURA LEASING SUSTAVA	4
1.1. Broj leasing društava	4
1.2. Struktura vlasništva.....	4
1.3. Kadrovska struktura.....	4
2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	5
2.1. Bilanca stanja.....	5
2.1.1. Obveze i kapital.....	8
2.1.2. Kvaliteta aktive	9
2.2. Profitabilnost.....	11
2.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	14
2.4. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga.....	17
2.5. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora	18
III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	19
1. ZAKLJUČCI	19
2. PREPORUKE	19

I. UVOD

Zakonom o leasingu („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja leasing društava u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/17) i internim aktima Agencije. Funkciju nadzora leasing društava Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvještaja koje leasing društva dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno Zakonom o leasingu i podzakonskim aktima Agencije navedenim u Prilogu 1. Informacije.

Podaci o sustavu leasinga obuhvaćaju zbirne podatke o Sektoru leasinga (podaci leasing društava u FBiH koji posjeduje dozvolu za obavljanje poslova leasinga izdanu od strane Agencije) i podatke iskazane u izvješćima banaka koje u svom portfelju imaju potraživanja po osnovi financijskog leasinga.

U Federaciji BiH na dan 30. 9. 2017. dozvolu za rad Agencije je imalo šest leasing društava koja su djelatnost leasinga obavljala u sjedištu društva, kao i u tri podružnice registrirane u Republici Srpskoj (Sektor leasinga).

U odnosu na 30. 6. 2017. došlo je do smanjenja broja leasing društava uslijed izvršene statusne promjene pripajanja UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: UniCredit Leasing) matičnoj banci UniCredit Bank d.d. Mostar (u daljnjem tekstu: Banka). U sektoru leasinga je ukupno angažirano 105 zaposlenika, od čega je 100 zaposlenika angažirano putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 5 zaposlenika angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni).

Bilančna suma sektora leasinga u Federaciji BiH na dan 30. 9. 2017. iznosila je 268,5 milijuna KM, što je za 153,1 milijuna KM ili 36,3% manje u odnosu na 31. 12. 2016. Smanjenje bilančne sume u iznosu od 146,2 milijuna je uzrokovano statusnom promjenom pripajanja UniCredit Leasinga matičnoj Banci (u daljnjem tekstu: statusna promjena).

U razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. sektor leasinga je ostvario dobit u iznosu od 3,1 milijuna KM. Tri leasing društva su iskazala pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3,9 milijuna KM dok su tri leasing društva iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 863 hiljade KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 627 tisuća KM ili 72,6%.

Ukupni kapital Sektora leasinga na dan 30. 9. 2017. je iznosio 38,9 milijuna KM. U usporedbi s 31. 12. 2016., navedena pozicija je smanjena za 7,6 milijuna KM ili 16,3%. Svih šest leasing društava je iskazalo ukupan iznos kapitala iznad minimalnog iznosa propisanog zakonskim odredbama.

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini sustava leasinga (ugovori financijskog i operativnog leasinga zaključeni u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. u UniCredit Leasingu kao i ugovori financijskog leasinga zaključeni u razdoblju od 1.7. do 30.9.2017. putem kanala Banke) u razdoblju od 1.1. do 30.9. 2017. iznosila je 115,0 milijuna KM i veća je za 7,6 milijuna KM ili 7,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Broj novozaključenih leasing ugovora u istom razdoblju na razini sustava leasinga je iznosio 2.697, a što je za 234 ugovora ili 9,5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju od 1. 1. do 30.9.2017. iznosila je 3,6% za kratkoročne i 4,7% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 6,2%, a za dugoročne 7,1% na godišnjoj razini. Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa je iznosila 4,7%, a efektivna 7,1% na godišnjoj razini. U

usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa od 5,0% i efektivna od 8,1% na godišnjoj razini, evidentan je nastavak trenda pada kamatnih stopa.

Promatrano prema vrsti korisnika leasinga, u strukturi novozaključenih leasing ugovora dominiraju ugovori zaključeni s pravnim osobama (94,6% od ukupnog volumena novozaključenih ugovora), dok se u strukturi financiranja prema predmetu leasinga 44,9% odnosi na financiranje putničkih vozila.

U razdoblju od 1.1 do 30.9.2017. od strane Agencije obavljeno je pet kontrola poslovanja leasing društava registriranih na području Federacije BiH, i to jedna opsežna kontrola, tri kontrole izvršenja naloženih mjera danih rješenjem i jedna off site kontrola usklađenosti poslovanja s odredbama Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga.

U promatranom razdoblju na razini sektora leasinga iskazano je značajno smanjenje bilančnih pozicija, a što je uzrokovano statusnom promjenom, dok je na razini sustava leasinga iskazano povećanje ukupnog volumena financiranja i broja novozaključenih ugovora, te se na temelju navedenog može zaključiti da je sustav leasinga stabilan s nastavkom trenda daljnjeg razvoja i oporavka.

II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SUSTAVA U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA LEASING SUSTAVA

1.1. Broj leasing društava

Dozvolu za obavljanje poslova leasinga na dan 30. 9. 2017. posjeduju sljedeća leasing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Porsche Leasing d.o.o. Društvo za poslove leasinga,
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo i
6. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Do smanjenog broja leasing društava u odnosu na 30. 6. 2017. došlo je uslijed prethodno navedene statusne promjene.

1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva prethodno navedenih leasing društava je sljedeća: tri leasing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društva se nalazi u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok se dva leasing društva nalaze u 100% vlasništvu rezidentnih pravnih osoba.

Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture leasing društava dani su u Prilogu 3. Informacije.

1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30. 9. 2017. u leasing društvima registriranim na području Federacije BiH je ukupno angažirano 105 zaposlenika, od čega je 100 zaposlenika angažirano putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 5 zaposlenika angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u

zapošljavanju (privremeno zaposleni). U usporedbi s krajem prethodne poslovne godine evidentno je značajno smanjenje broja zaposlenih uslijed statusne promjene. U Tablici 1. Informacije su iskazani podaci o broju zaposlenih u sektoru leasinga po razdobljima.

Tablica 1: Broj zaposlenih u sektoru leasinga					
	31.12.2015	31.12.2016	30.9.2017	INDEKS (2/1)	INDEKS (3/2)
	1	2	3	4	5
Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u FBiH					
Broj stalno zaposlenih	141	149	100	106	67
Broj privremeno zaposlenih	28	11	5	39	45
Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u RS na području FBiH					
Broj stalno zaposlenih	9	0	0	0	0
Broj privremeno zaposlenih	0	0	0	0	0
UKUPNO	178	160	105	90	66

U kvalifikacijskoj strukturi zaposlenika u Sektoru leasinga na dan 30. 9. 2017. nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. I dalje najveći udjel imaju zaposlenici s visokom stručnom spremom (77,1%), nakon čega slijede zaposlenici sa srednjom stručnom spremom (13,3%). U Tablici 2. Informacije su iskazani podaci o strukturi zaposlenih u sektoru leasinga po razdobljima.

Tablica 2: Kvalifikacijska struktura zaposlenih								
	31.12.2015		31.12.2016		30.9.2017		INDEKS (2/1)	INDEKS (3/2)
	1	2	3	4	5	6	7	8
Visoka stručna sprema	126	70,8%	120	75,0%	81	77,1%	95	68
Viša stručna sprema	5	2,8%	5	3,1%	4	3,8%	100	80
Srednja stručna sprema	33	18,5%	23	14,4%	14	13,3%	70	61
Ostali	14	7,9%	12	7,5%	6	5,7%	86	50
UKUPNO	178	100,0%	160	100,0%	105	100,0%	90	66

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30. 9. 2017. na razini sektora leasinga na svakog zaposlenog se odnosi 2,6 milijuna KM aktive i manja je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje za 417 tisuća KM ili 14,0%. Analitički pokazatelji za pojedinačna leasing društva kreću se u rasponu od 0,5 do 3,3 milijuna KM aktive po zaposlenom.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilanca stanja

Bilančna suma sektora leasinga u Federaciji BiH na dan 30. 9. 2017. iznosila je 268,5 milijuna KM, što je za 153,1 milijuna KM ili 36,3% manje u odnosu na 31. 12. 2016., od čega se 146,2 milijuna KM odnosi na statusnu promjenu.

Ukoliko se usporede pojedinačne bilančne sume šest leasing društava sa podacima na dan 31. 12. 2016., dolazi se do zaključka da je kod tri leasing društva evidentan porast bilančne sume u iznosu od 24,8

milijuna KM, dok je kod tri leasing društva evidentan pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 31,7 milijuna KM, od čega se na jedno leasing društvo, koje je obustavilo zaključivanje novih leasing ugovora odnosi 24,2 milijuna KM ili 76,4%.

Na jedno leasing društvo (promatrano po veličini aktive) odnosi se 44,1% od ukupne aktive leasing društava.

U strukturi ukupne aktive sektora leasinga najznačajniji udjel su imala neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga koja iznose 189,6 milijuna KM ili 70,6% od ukupne aktive. U usporedbi s 31. 12. 2016., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su manja za 117,0 milijuna KM ili 38,2%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga manja za 138,6 milijuna KM ili 40,1%.

Uvidom u izvješća Banke po osnovi leasing portfelja, konstatirano je da su u istim iskazana neto potraživanja u iznosu od 89,2 milijuna KM, što ukazuje da su neto potraživanja po financijskom leasingu na razini sustava leasinga manja za 32,3 milijuna KM ili 10,4%.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini sektora leasinga, na ugovore odobrene po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti se odnosi 79,3%, na ugovore odobrene po osnovi financiranja opreme se odnosi 18,3%, dok se na ugovore financijskog leasinga putem kojih su financirane nekretnine odnosi 2,4%.

U Tablicama 3. i 4. Informacije iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na (potraživanja prije umanjenja po osnovi rezervi za gubitke) na dan 30. 9. 2017. i usporedni pregled strukture potraživanja sa 31. 12. 2016.

- u 000 KM -

Tablica 3: Struktura potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2017. – sektora leasinga					
STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel u ukupnom potraživanju
1	2	3	4	5	6
Putnička vozila	27.407	44.662	1.108	73.177	38,0%
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	31.517	46.202	1.616	79.335	41,2%
Strojevi i oprema	22.958	11.494	762	35.214	18,3%
Nekretnine	449	2.770	1.430	4.649	2,4%
Ostalo	30	8	0	38	0,0%
UKUPNO	82.361	105.136	4.916	192.413	100,0%
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel u ukupnom potraživanju
1	2	3	4	5	6
Pravne osobe	75.124	90.232	4.679	170.034	88,4%
Poduzetnici	1.509	2.323	60	3.892	2,0%
Fizičke osobe	4.290	8.498	163	12.951	6,7%
Ostalo	1.438	4.083	14	5.536	2,9%
UKUPNO	82.361	105.136	4.916	192.413	100,0%

- u 000 KM -

Tablica 4: Struktura potraživanja po finansijskom leasingu - usporedni pregled sektora leasinga

STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Potraživanja na dan 31.12.2016.	Potraživanja na dan 30.9.2017.	INDEKS
1	2	3	4
Putnička vozila	94.388	73.177	78
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	104.171	79.335	76
Strojevi i oprema	83.868	35.214	42
Nekretnine	28.553	4.649	16
Ostalo	119	38	32
UKUPNO	311.099	192.413	62
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Potraživanja na dan 31.12.2016.	Potraživanja na dan 30.9.2017.	INDEKS
1	2	3	4
Pravne osobe	283.255	170.034	60
Poduzetnici	4.229	3.892	92
Fizičke osobe	21.840	12.951	59
Ostalo	1.775	5.536	312
UKUPNO	311.099	192.413	62

Neto potraživanja po osnovi zajma su na dan 30. 9. 2017. iznosila 22,1 milijuna KM ili 8,2% od iznosa ukupne aktive sektora leasinga. U odnosu na 31. 12. 2016., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za 18,4 milijuna KM ili 45,4%, dok su bruto potraživanja smanjena za 19,3 milijuna KM ili 45,7%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive leasing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovi zajma jer je Zakonom o leasingu zabranjeno leasing društvima zaključivanje novih ugovora o zajmu, a isti će ostati u bilancama dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni i statusne promjene društva koje je u svom portfelju imalo značajan iznos potraživanja po osnovi zajma. Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovi zajma, 22,9 milijuna KM ili 99,0% se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od čega se 21,7 milijuna KM ili 94,7% odnosi na potraživanja od supsidijarnih osoba, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o leasingu financirani projekti izgradnje nekretnina. U strukturi potraživanja po osnovi zajma, na zajmove odobrene po osnovi financiranja nekretnina se odnosi 98,3%.

Iskazano stanje bilančne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30. 9. 2017. je iznosilo 10,2 milijuna KM, što je za 2,1 milijuna KM ili 26,7% više u odnosu na 31. 12. 2016. Udjel navedene pozicije u ukupnoj aktivi na dan 30. 9. 2017. je iznosio 3,8% i isti se povećao u odnosu na 31. 12. 2016., kada je iznosio 1,9%.

Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 30. 9. 2017. iznosilo 7,5 milijuna KM, što je za 3,0 milijuna KM ili 29,0% manje u odnosu na 31. 12. 2016. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva leasing društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30. 9. 2017. je iznosila 27,1 milijuna KM i za 1,9 milijuna KM ili 6,7% je manja u odnosu na 31. 12. 2016. Napominjemo da je kod društva koje je imalo statusnu promjenu na dan 31. 12. 2016. iskazana neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 5,5 milijuna KM, ali su ugovori prijevremeno raskinuti nakon provedbe statusne promjene. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 6,3 milijuna KM, dok je kod tri leasing društva iskazano smanjenje u iznosu od 2,7 milijuna KM, od čega se 2,0 milijuna KM ili 75,4% odnosi na jedno leasing društvo. U Tablici 5. Informacije je iskazana struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga.

- u 000 KM -

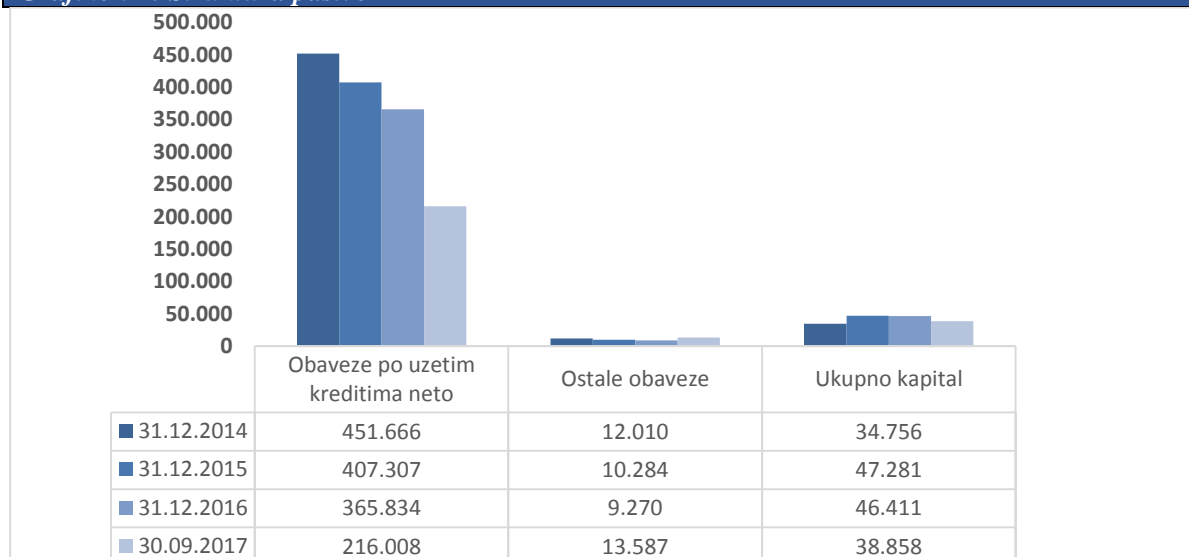
Tablica 5: Struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga

OPIS	31.12.2016	Udjel u aktivi %	30.9.2017	Udjel u aktivi %	INDEKS
1	2	3	4	5	6
Financijski leasing	306.599	72,7%	189.556	70,6%	61,8
Operativni leasing	29.060	6,9%	27.125	10,1%	93,3
Zajam	40.500	9,6%	22.118	8,2%	54,6
Ostala imovina	45.356	10,8%	29.654	11,1%	65,4
UKUPNO	421.515	100,0%	268.453	100,0%	63,7

2.1.1. Obveze i kapital

Obveze po uzetim kreditima na dan 30. 9. 2017. i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive sektora leasinga (80,0% od ukupnog iznosa bilančne sume). U Grafikonu 1. Informacije je iskazana struktura pasive sektora leasinga.

- u 000 KM -

Grafikon 1: Struktura pasive

Ukupne obveze po kreditima sektora leasinga na dan 30. 9. 2017. su iznosile 216,0 milijuna KM. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2016. iste su smanjene za 149,8 milijuna KM ili 41,0% uslijed statusne promjene. Od ukupnog iznosa obveza po uzetim kreditima 209,5 milijuna KM ili 97,0% se odnosi na dugoročne obveze.

Na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima leasing društva pripadaju se odnosi 32,7% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 37,5% odnosi na izravna zaduženja od osnivača i 29,8% se odnosi na zaduženja od europskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. je iznosila 1,2% na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u promatranom razdoblju) i ista je manja u odnosu na 31. 12. 2016. kada je iznosila 2,0%.

Kamatne stope na izvore sredstava leasing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija prosječna vrijednost u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. i dalje bilježi negativne vrijednosti (prosječna vrijednost u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. 6M EURIBOR -0,25%).

Ukupni kapital sektora leasinga je na dan 30. 9. 2017. iznosio 38,9 milijuna KM. U usporedbi s 31. 12. 2016., navedena pozicija je smanjena za 7,5 milijuna KM ili 16,3% uslijed statusne promjene pripajanja i isplate dobiti vlasniku jednog leasing društva. Pojedinačno promatrano, kod tri leasing društva je došlo do povećanja ukupnog kapitala u iznosu od 2,9 milijuna KM (uslijed pozitivnog poslovanja istih), dok je kod tri leasing društva došlo do smanjenja ukupnog kapitala u iznosu od 3,5 milijuna KM od čega se na jedno leasing društvo odnosi 2,9 milijuna ili 83,4% (isplata dobiti vlasniku leasing društva). Sva leasing društva su iskazala ukupan iznos kapitala veći od minimalnog iznosa (250 tisuća KM) propisanog odredbama članka 8. Zakona o leasingu.

2.1.2. Kvaliteta aktive

Prema podacima iz izvješća sektora leasinga, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2017. iskazane su u iznosu od 2,9 milijuna KM i iste su manje za 1,6 milijuna KM ili 36,5% u odnosu na 31. 12. 2016. U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2017. iskazano je ukupno 4,9 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja i ista su veća za 844 tisuće KM ili 14,7% u odnosu na 31. 12. 2016. U Tablici 6. Informacije je iskazana struktura formiranih rezervi za gubitke po kategorijama kašnjenja.

- u 000 KM -

<i>Tablica 6: Formirane rezerve za financijski leasing po kategorijama kašnjenja</i>			
Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2016	Ukupne rezerve 30.9.2017	INDEKS
1	2	3	4
0-60	2.610	814	31
60-90	604	378	63
90-180	715	732	102
preko 180	571	933	163
preko 360	0	0	0
UKUPNO	4.500	2.857	63

Ako se uzme u obzir da je jedno leasing društvo imalo statusnu promjenu, četiri leasing društva su iskazala smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31. 12. 2016., što ukazuje na činjenicu da u razdoblju od 1.1. – 30.9.2017. nije došlo do pogoršanja kvalitete portfelja koji se odnosi na potraživanja po financijskom leasingu, odnosno da je kvaliteta portfelja na istoj razini u odnosu na 31. 12. 2016.

Promatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, u usporedbi s 31. 12. 2016., konstatirano je smanjenje rezervi za gubitke u kategorijama kašnjenja od 0-60 i od 60-90 dana dok su kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja u kategoriji kašnjenja od 90-180 dana ostala na približno istoj razini, povećanje je evidentirano u kategorijama od preko 180 dana u usporedbi s 31. 12. 2016.

Rezerve za zajmove na dan 30. 9. 2017. su iznosile 819 tisuća KM i smanjene su za 944 tisuće KM ili 53,5% u odnosu na 31. 12. 2016. Cjelokupan iznos formiranih rezervi za zajmove na dan 30. 9. 2017. su formirane od strane jednog leasing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od supsidijarnih osoba. Na smanjenje rezervi za zajmove utjecala je prodaja nekretnine tijekom trećeg kvartala 2017. godine koja je financirana putem zajma supsidijarnoj osobi.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 30. 9. 2017. je iznosio 87,2 milijuna KM, što je smanjenje za 24,5 milijuna KM ili 22,0% u odnosu na iznos iskazan krajem prethodne poslovne godine. Značajno smanjenje ukupnog iznosa otpisanih potraživanja je uzrokovano činjenicom da je jedno leasing društvo izvršilo prijenos (prodaju) potraživanja po leasing ugovorima drugoj pravnoj osobi, a što je izvještajno iskazano na poziciji trajnih otpisa, dok je jedno leasing društvo imalo statusnu promjenu. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 50,5 milijuna KM ili 57,9% se odnosi na otpise formirane od strane jednog leasing društva.

U razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. iskazano je 539 tisuća KM novih otpisa. Promatrano u istom razdoblju, naplata po osnovi otpisanih potraživanja iznosi 3,3 milijuna, od čega se 2,2 milijuna KM ili 65,2% odnosi na naplatu po osnovi otpisanih potraživanja od strane jednog leasing društva. Na poziciji trajnih otpisa je iskazan iznos od 5,1 milijuna KM. Od navedenog iznosa 4,7 milijuna KM ili 92,6% se odnosi na trajne otpise iskazane od strane jednog leasing društva uslijed prethodno navedene prodaje potraživanja.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup, na dan 30. 9. 2017. na razini sektora leasinga je smanjena u odnosu na 31. 12. 2016. u iznosu od 9,7 milijuna KM ili 72,1%, što predstavlja 20 izuzetih predmeta manje u odnosu na 31. 12. 2016. Navedeno smanjenje je uzrokovano statusnom promjenom. Struktura izuzetih predmeta sektora leasinga je iskazana u Tablici 7. Informacije.

- u 000 KM -

Tablica 7: Izuzeti predmeti sektora leasinga				
VRSTA PREDMETA LEASINGA	31.12.2016		30.9.2017	
	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost predmeta leasinga
1	2	3	4	5
Putnička vozila	31	283	13	249
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	6	15	15	328
Strojevi i oprema	7	408	3	53
Nekretnine	17	12.772	10	3.134
Ostalo	0	0	0	0
UKUPNO	61	13.478	41	3.764

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta sektora leasinga na dan 30. 9. 2017., 3,1 milijuna KM ili 83,3% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na dva leasing društva.

Promatrano na razini sustava leasinga na dan 30. 9. 2017., tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 16,4 milijuna KM i ista je povećana za 2,9 milijuna KM ili 21,6%, što je uzrokovano prijevremenim raskidom ugovora operativnog leasinga od strane Banke uslijed statusne promjene. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane Banke odnosi se

12,6 milijuna KM ili 70,0% (130 izuzetih predmeta leasinga). Od ukupnog broja izuzetih predmeta leasinga, 106 predmeta leasinga su putnička vozila (procijenjena vrijednosti 1,7 milijuna KM) i 12 nekretnina (procijenjene vrijednost 10,6 milijuna KM).

Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja financiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo financiranje preuzetih nekretnina putem financijskog ili operativnog leasinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Profitabilnost

Na razini sektora leasinga u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. ostvarena je dobit u iznosu od 3,1 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 135,0 tisuća KM ili 4,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Pojedinačno promatrano, tri leasing društva iskazala su pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3,9 milijuna KM, dok su tri leasing društva iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 863 tisuća KM, od čega je jedno leasing društvo iskazalo negativan financijski rezultat u iznosu 627 tisuća ili 72,6%. Financijski rezultat sektora leasinga iskazan je u Tablici 8. Informacije.

- u 000 KM -

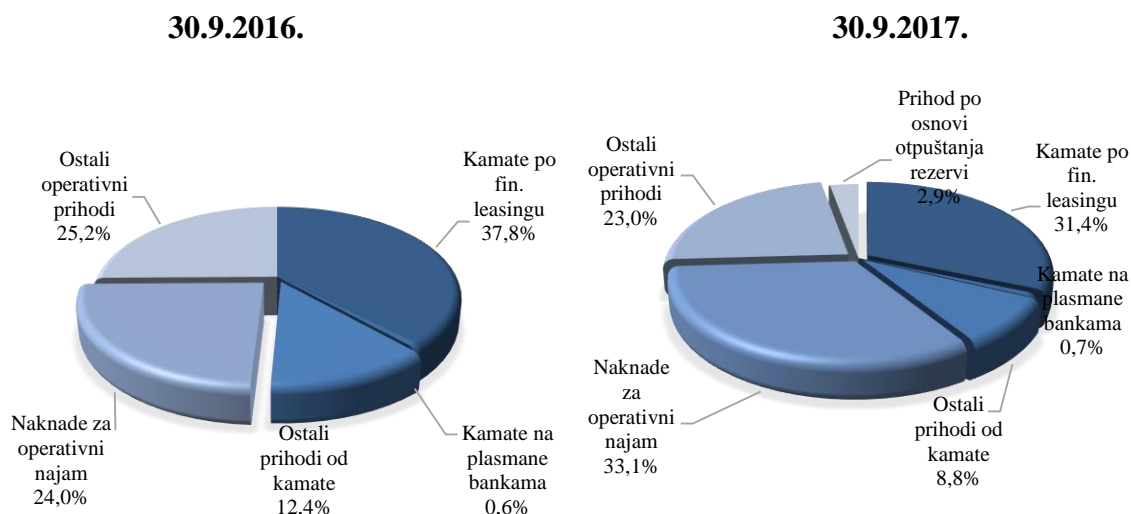
<i>Tablica 8: Financijski rezultat: dobit/gubitak</i>						
O P I S	30.9.2015		30.9.2016		30.9.2017	
	Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
1	2	3	4	5	6	7
Gubitak	-5.351	2	-1.692	2	-863	3
Dobit	12.751	5	4.616	5	3.922	3
UKUPNO	7.400	7	2.924	7	3.059	6

Promatrano po vrsti prihoda, prihodi od kamata u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. su iznosili 9,8 milijuna KM i isti su manji za 8,0 milijuna KM ili 45,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukoliko se promatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovi kamata iz financijskog leasinga je iznosila 7,5 milijuna KM i za 5,8 milijun KM ili 43,4% je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, što je uzrokovano statusnom promjenom. Pozicija ostalih prihoda po kamata je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,9 milijuna KM ili 54,5%, a što je uzrokovalo smanjenje prihoda po osnovi kamata po zajmu kod jednog leasing društva.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za razdoblje od 1.1. do 30.9.2017. je iznosio 7,2 milijuna KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 4,4 milijuna KM ili 37,9%.

Kategorija operativnih prihoda je iznosila 13,4 milijuna KM i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine manja je za 3,9 milijuna KM ili 22,4%. Struktura ukupnih prihoda predstavljena je u Grafikonu 2. i Tablici 9. Informacije.

Grafikon 2: Struktura ukupnih prihoda

- u 000 KM-

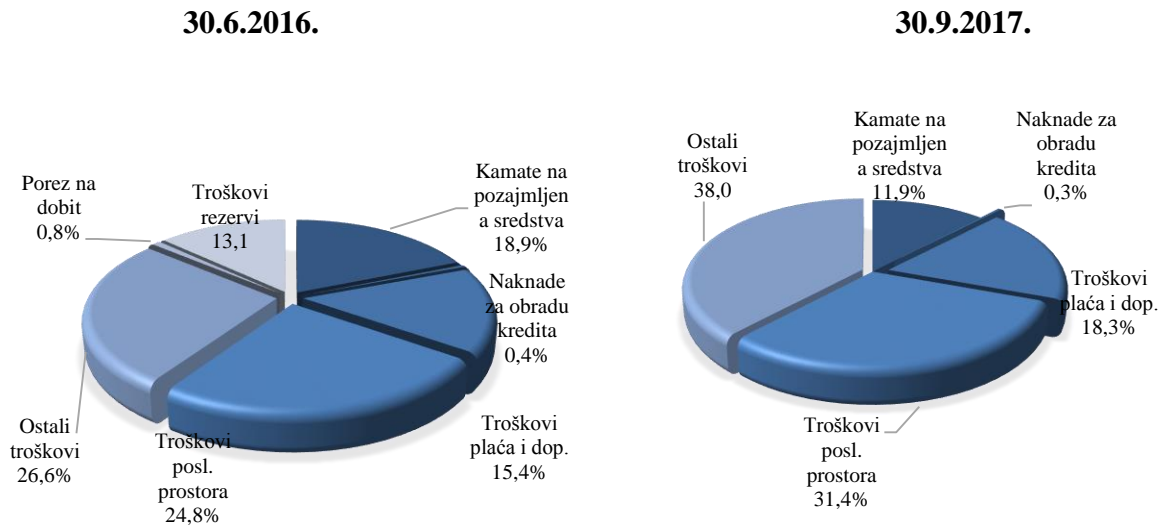
Tabela 9: Struktura ukupnih prihoda

Struktura ukupnih prihoda	30.9.2015		30.9.2016		30.9.2017		INDEKS	
	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	8(4/2)	9(6/4)
	1	3	4	5	6	7		
I. Prihodi od kamata i slični prihodi								
Kamate po finansijskom leasingu	14.420	29,8	13.272	37,8	7.509	31,4	92	57
Kamate na plasmane bankama	342	0,7	216	0,6	167	0,7	63	77
Ostali prihodi od kamate	6.267	13,0	4.341	12,4	2.111	8,8	69	49
UKUPNO	21.029	43,5	17.829	50,8	9.787	41,0	85	55
II. Operativni prihodi								
Naknade za operativni najam	8.529	17,6	8.432	24,0	7.917	33,1	99	94
Naknada za izvršene usluge	25	0,1	7	0,0	4	0,0	28	57
Ostali operativni prihodi	18.786	38,8	8.842	25,2	5.495	23,0	47	62
UKUPNO	27.340	56,5	17.281	49,2	13.416	56,1	63	78
Prihod po osnovi otpuštanja rezervi za gub.	0	0,0	0	0,0	694	2,9	0	n.a.
UKUPNI PRIHODI (I+II)	48.369	100,0	35.110	100,0	23.897	100,0	73	68

Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017. iskazan je prihod u iznosu od 694 tisuća KM (prihod iskazan po osnovi otpuštanja rezervi za gubitke formiranih u prethodnim poslovnim godinama). Jedno leasing društvo je zbog prodaje nekretnine koja je financirana putem zajma supsidijarne osobe na osnovi otpuštanja rezervi za gubitke iskazalo prihod na navedenoj poziciji. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine, troškovi rezervi za gubitke su manji za 4,9 milijuna KM ili 116,4%.

Struktura ukupnih rashoda predstavljena je u Grafikonu 3. i Tablici 10. Informacije.

Grafikon 3: Struktura ukupnih rashoda

- u 000 KM-

Tablica 10: Struktura ukupnih rashoda

Struktura ukupnih rashoda	30.9.2015		30.9.2016		30.9.2017		INDEKS	
	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	Iznos	% udjel	8(4/2)	9(6/4)
1	2	3	4	5	6	7		
I. Rashod od kamata i slični prihodi								
Kamate na pozajmljena sredstva	8.163	19,9	6.069	18,9	2.489	11,9	74	41
Naknade za obradu kredita	183	0,4	127	0,4	68	0,3	69	54
Ostali rashod po kamati	0	0,0	0	0,0	3	0,0	0	0
UKUPNO	8.346	20,4	6.196	19,3	2.560	12,3	74	41
II. Operativni rashodi								
Troškovi plaća i doprinosa	5.229	12,8	4.961	15,4	3.814	18,3	95	77
Troškovi poslovnog prostora	9.815	24,0	7.989	24,8	6.541	31,4	81	82
Ostali troškovi	14.462	35,3	8.552	26,6	7.923	38,0	59	93
UKUPNO	29.506	72,0	21.502	66,8	18.278	87,7	73	85
III. Troškovi rezervi								
Porez na dobit	240	0,6	267	0,8	0	0,0	111	0
UKUPNI RASHODI (I+II+III)	40.969	100,0	32.186	100,0	20.838	100,0	79	65

Rashodi po osnovi kamata su iznosili 2,6 milijuna KM i isti su manji u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 3,6 milijuna KM ili 58,7%. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja uslijed statusne promjene, smanjenog volumena novih financiranja kod tri leasing društva, kao i kontinuiranog smanjenja varijabilnog indeksa EURIBOR-a za koji su uglavnom vezana kreditna zaduženja leasing društava.

2.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o leasingu izraženu na godišnjoj razini i iskazuje se sukladno Odluci o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o financijskom leasingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju od 1.1. - 30.9.2017. je iznosila 3,6% za kratkoročne i 4,7% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 6,2%, a za dugoročne 7,1% na godišnjoj razini. Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa u navedenom razdoblju je iznosila 4,7%, a efektivna 7,1% na godišnjoj razini. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa od 5,1% i efektivna od 8,1% na godišnjoj razini, evidentno je smanjenje kamatnih stopa po ugovorima financijskog leasinga.

U izračun prosječne nominalne kamatne stope i efektivne kamatne stope za ugovore financijskog zaključene u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. uključeni su ugovori financijskog leasinga zaključeni u UniCredit Leasingu kao i ugovori financijskog leasinga zaključeni u razdoblju od 1.7. do 30.9.2017. godine putem kanala Banke.

Trend smanjenja nominalnih kamatnih stopa je nastavljen i u 2017. godini u odnosu na 2015. i 2016. godinu, a isti je uzrokovan niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane izlazne kamatne stope, kao i činjenicom da je tijekom prethodne i početkom tekuće poslovne godine većina tržišno aktivnih leasing društava nudila akcijske proizvode po kojima je kamata na iznos financiranja (u cijelosti ili djelomično) subvencionirana od strane dobavljača predmeta leasinga, dok je po pojedinim akcijskim proizvodima od strane osiguravajućih društava subvencionirana i naknada po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga. Iskazane oscilacije ponderiranih efektivnih kamatnih stopa po razdobljima su uglavnom uzrokovane činjenicom da izračun efektivne kamatne stope na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama (u izračun iste se ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza). U Tablici 11. Informacije su detaljno iskazane ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope po ugovorima financijskog leasinga zaključenim u razdoblju od 1.1. do 30.9 2017.

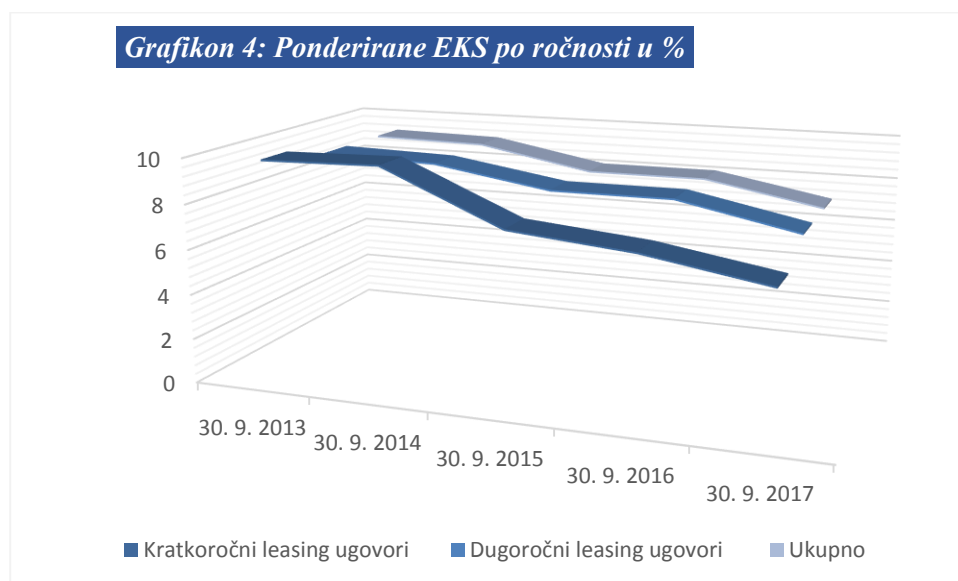
Tablica 11: Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju od 1.1-30.9. 2017.

Redni broj	O P I S	Broj ugovora	Iznos financiranja u 000 KM	Ponderirana nominalna kamatna stopa	Ponderirana efektivna kamatna stopa
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	46	1.346	3,6%	6,2%
a.	Putnička vozila	30	566	5,0%	8,5%
b.	Vozila za obavlja .djelatnosti (terenska i putnička)	11	406	3,7%	6,2%
c.	Strojevi i oprema	5	374	1,3%	2,7%
d..	Ostalo	0	0	0,0%	0,0%
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	46	1.346	3,6%	6,2%
a.	Pravne osobe	44	1.323	3,5%	5,8%
b.	Poduzetnici	0	0	0,0%	0,0%
c.	Fizičke osobe	2	23	6,5%	30,2%
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.306	101.765	4,7%	7,1%
a.	Putnička vozila	1.369	43.061	5,0%	8,1%
b.	Vozila za obavlja .djelatnosti (terenska i putnička)	775	46.801	4,4%	6,5%
c.	Strojevi i oprema	161	11.897	4,4%	6,2%
d.	Nekretnine	0	0	0,0%	0,0%
e.	Ostalo	1	6	7,0%	36,5%
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.306	101.765	4,7%	7,1%
a.	Pravne osobe	2.063	95.611	4,6%	6,6%
b.	Poduzetnici	64	1.970	5,9%	9,3%
c.	Fizičke osobe	179	4.184	5,2%	17,8%
UKUPNO (1+2)		2.352	103.111	4,7%	7,1%

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obvezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi leasing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine leasing ugovora. Pored navedenog, na odstupanje u iznosu nominalne i efektivne kamatne stope utječe i primjena Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga po kojem je u izračunu efektivne kamatne stope za ugovore financijskog leasinga zaključene s fizičkim osobama uključen i iznos naknade po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga. U Tablici 12. i Grafikonu 4. Informacije je iskazano kretanje ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore financijskog leasinga po razdobljima.

Tablica 12: Ponderirana prosječna NKS i EKS po ugovorima financijskog leasinga

OPIS	30.9.2013		30.9.2014		30.9.2015		30.9.2016		30.9.2017	
	1		2		3		4		5	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
I. Kratkoročni leasing ugovori										
1. Prema predmetu leasinga	6,2%	9,7%	6,1%	9,9%	4,8%	7,6%	3,7%	7,1%	3,6%	6,2%
a) Putnička vozila	6,6%	10,3%	6,4%	11,4%	5,2%	8,4%	4,9%	10,6%	5,0%	8,5%
b) Vozila za obavljanje djelatnosti	5,6%	9,3%	5,8%	8,6%	4,6%	7,4%	4,0%	5,3%	3,7%	6,2%
c) Strojari i oprema	5,9%	8,7%	6,6%	10,6%	3,8%	5,2%	0,8%	2,2%	1,3%	2,6%
d) Nekretnine	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
e) Ostalo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
1.1. Prema korisniku leasinga	6,2%	9,7%	6,1%	9,9%	4,8%	7,6%	3,7%	7,1%	3,6%	6,2%
a) Pravne osobe	6,1%	9,3%	6,0%	9,7%	4,7%	7,4%	3,6%	5,6%	3,5%	5,8%
b) Poduzetnici	8,9%	15,7%	9,5%	23,6%	0,0%	0,0%	5,9%	11,7%	0,0%	0,0%
c) Fizičke osobe	7,4%	13,8%	8,2%	17,8%	7,6%	17,4%	5,9%	45,5%	6,5%	30,2%
II. Dugoročni leasing ugovori										
2. Prema predmetu leasinga	6,8%	9,2%	6,5%	9,1%	6,0%	8,2%	5,1%	8,2%	4,7%	7,1%
a) Putnička vozila	7,2%	9,8%	6,6%	9,5%	6,0%	9,1%	5,5%	9,6%	5,0%	8,1%
b) Vozila za obavljanje djelatnosti	6,7%	9,0%	6,3%	8,6%	5,5%	7,5%	4,7%	7,1%	4,4%	6,5%
c) Strojari i oprema	6,7%	8,9%	6,7%	9,3%	6,3%	8,0%	5,2%	6,9%	4,4%	6,2%
d) Nekretnine	7,5%	8,1%	6,2%	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
e) Ostalo	8,2%	11,2%	8,1%	11,9%	7,8%	11,4%	6,0%	9,2%	7,0%	36,5%
2.1. Prema korisniku leasinga	6,8%	9,2%	6,5%	9,1%	5,9%	8,1%	5,1%	8,2%	4,7%	7,1%
a) Pravne osobe	6,8%	9,1%	6,6%	9,0%	5,9%	7,9%	5,1%	7,4%	4,6%	6,6%
b) Poduzetnici	7,2%	9,9%	7,3%	12,0%	6,9%	10,4%	6,4%	8,8%	5,9%	9,3%
c) Fizičke osobe	7,1%	10,0%	5,9%	9,1%	5,5%	11,1%	5,0%	20,8%	5,2%	17,8%
UKUPNO	6,8%	9,2%	6,5%	9,1%	5,9%	8,2%	5,0%	8,1%	4,7%	7,1%

2.4. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini sustava leasinga u razdoblju od 1.1. do 30. 9. 2017. iznosila je 115,0 milijuna KM i veća je za 7,6 milijuna KM ili 7,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Broj novozaključenih leasing ugovora u istom razdoblju je iznosio 2.697, a što je za 234 ugovora ili 9,5% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U vrijednost i broj novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga zaključenih u razdoblju od 1.1. do 30.6.2017. uključeni su ugovori financijskog i operativnog leasinga koji su zaključeni u UniCredit Leasingu, kao i ugovori financijskog leasinga zaključeni u razdoblju od 1.7. do 30.9.2017. putem Banke.

Prosječna vrijednost ugovora na razini sustava leasinga zaključenih u razdoblju od 1.1. – 30.9.2017. je iznosila 42,7 hiljada KM i na razini je prosječne vrijednosti ugovora zaključenih u istom razdoblju prethodne godine.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1.1. do 30.9.2017., 103,1 milijuna KM ili 89,6% se odnosi na ugovore financijskog leasinga. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine kada je udjel financijskog leasinga u ukupnom iznosu financiranja iznosio 90,9% evidentno je povećanje udjela ugovora operativnog leasinga u ukupnom iznosu financiranja. U Tablici 13. Informacije je iskazan usporedni pregled ostvarenog opsega novozaključenih ugovora u razdoblju od 1.1 do 30.9.2017. i prethodne poslovne godine.

- u 000 KM -

O P I S	30.9.2016.			30.9.2017.		
	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7
Vozila	85.870	9.809	95.679	90.834	11.917	102.751
Oprema	11.408	0	11.408	12.271	0	12.271
Nekretnine	0	0	0		0	0
Ostalo	318	0	318	6	0	6
UKUPNO	97.596	9.809	107.405	103.111	11.917	115.028

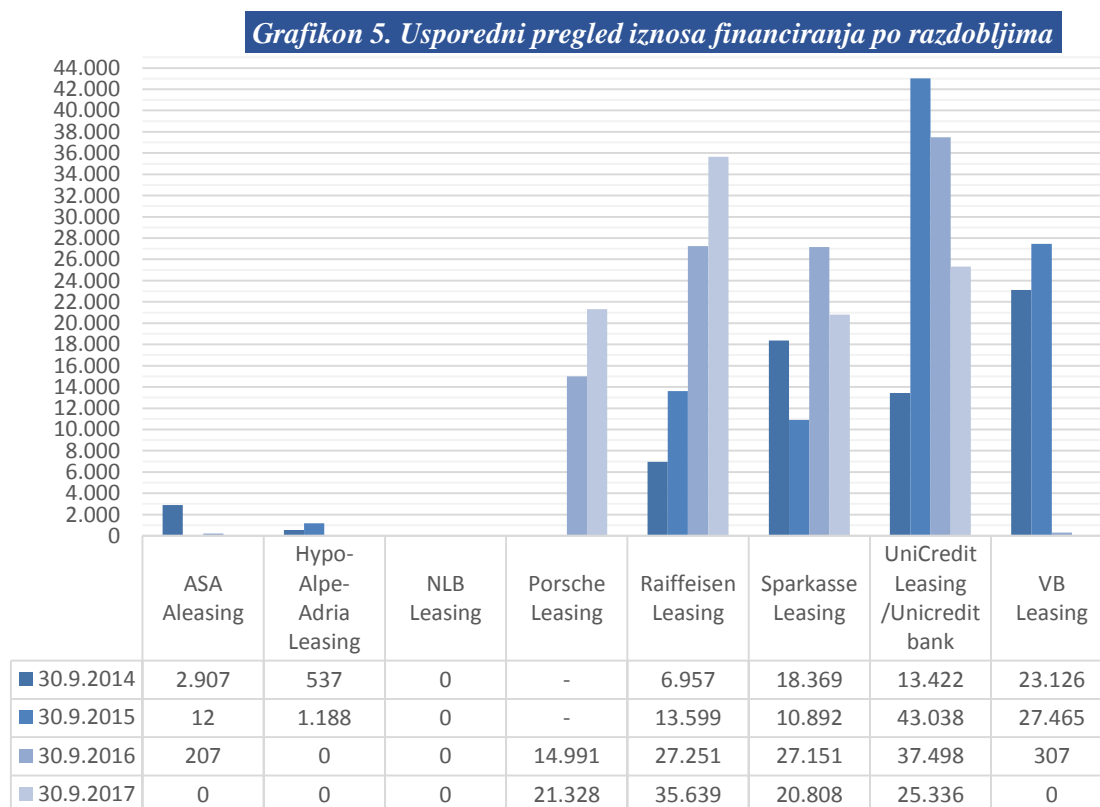
Ukupan iznos novih financiranja u razdoblju od 1.1. – 30.9.2017. ostvarila su tri leasing društva i Banka putem svojih kanala prodaje, dok su tri leasing društva obustavila zaključenje novih ugovora, izuzev sporadičnih slučajeva financiranja izuzetih predmeta leasinga.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika leasinga dominiraju plasmani prema pravnim osobama (94,6% od ukupnog iznosa financiranja u razdoblju od 1.1. do 1.9.2017.). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

2.5. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora

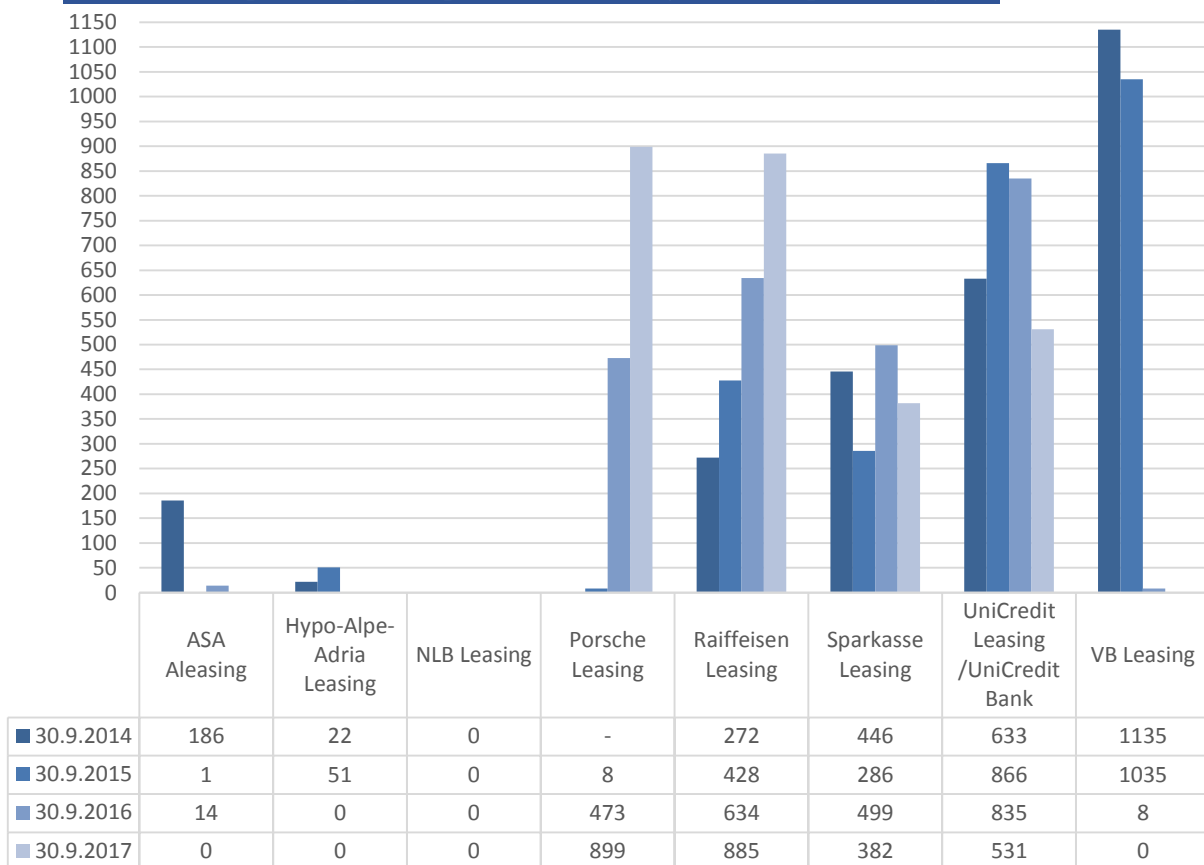
Usporedni prikaz pojedinačnog tržišnog udjela sustava leasinga prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga je iskazano u Grafikonima 5. i 6. Informacije.

- u 000 KM -

Na temelju iskazanih grafičkih prikaza vidljivo je da je od tri tržišno aktivna leasing društva kod dva leasing društva u razdoblju od 1.1 do 1.9.2017. došlo do povećanja volumena novih financiranja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine i kod jednog leasing društva došlo do pada u ostvarenom volumenu novih financiranja, dok je društvo koje je imalo statusnu promjenu iskazalo smanjenje vrijednost novozaključenih ugovora ostvarenih putem Banke.

Grafikon 6. Usporedni pregled po ostvarenom broju ugovora po razdobljima

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

1. ZAKLJUČCI

U promatranom razdoblju na razini sektora leasinga iskazano je značajno smanjenje bilančnih pozicija, a što je uzrokovano statusnom promjenom, dok je na nivou sustava leasinga iskazano povećanje ukupnog volumena financiranja i broja novozaključenih ugovora, te se na temelju navedenog može zaključiti da je sustav leasinga stabilan s tendencijom razvoja unapređenja leasing proizvoda.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor leasing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod leasing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika financijskih usluga financiranih putem leasinga s ciljem ostvarivanja financijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga na razini Federacije BiH.

2. PREPORUKE

Agencija će se u narednom razdoblju fokusirati na sljedeće aspekte:

- dopunjavanje podzakonske regulative u smislu izradi novih i izmjeni i dopuni postojećih podzakonskih akata sukladno usvojenim izmjenama i dopunama Zakona o leasingu,

- inicirati dodatne izmjene Zakona o leasingu u cilju stvaranja boljeg poslovnog ambijenta za leasing društva,
- nastaviti i dalje kontinuiran nadzor leasing društava putem izvješća i kontrolama na licu mjesta,
- insistirati na kapitalnom jačanju leasing društava i internom definiranju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- nadzirati usklađenost leasing društava sa zakonima i podzakonskim aktima i primjeni dobrih praksi u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata,
- nastaviti praćenje aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma,
- unapređenje strukture i kvalitete podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova,
- unapređivati suradnju s Udrugom društava za leasing u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative leasing društava,
- unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- olakšati osnivanje novih leasing društava.

Aktivnosti leasing društava trebaju biti usmjerene na:

- kreiranje i dogradnju regulative za leasing društva u smislu djelovanja i poslovanja leasing društava,
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- jačanje sustava unutarnjih kontrola s ciljem: osiguranja pouzdanosti i integriteta podataka i informacija, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prijevara i pogrešaka,
- osiguranje adekvatne i organizacijski neovisne funkcije unutarnje revizije, koja vrši ocjenu aktivnosti, efikasnosti i uspješnosti sustava unutarnjih kontrola, te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o izvršenim kontrolama,
- unapređenje politika i procedura u upravljanju rizicima (osnovni rizici kojima su leasing društva izložena: kreditni, rizik financirane imovine, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik),
- implementaciju zakona i zakonskih akata u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- detaljnije informiranje klijenata o proizvodima koje leasing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa financiranju putem leasinga,
- redovno, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

Broj: U.O. -11-03/17

Sarajevo, 21. studenoga 2017.

IV. PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje leasing društava

Prilog 2. Osnovni podaci o leasing društvima

Prilog 3. Pregled vlasničke strukture leasing društava

Prilog 4. Pregled rezervi za zajmove leasing društava

Prilog 5. Pregled rezervi za financijski leasing

Prilog 6. Konsolidirana bilanca stanja

Prilog 7. Konsolidirani račun dobiti i gubitka

Prilog 8. Rangiranje bilančne sume

Prilog 9. Pregled osnovnih financijskih pokazatelja

Prilog 1.

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING
DRUŠTAVA KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 30. 9. 2017.**

Odluke Agencije za poslovanje leasing društava	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga	46/09 i 58/17
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu	46/09, 46/11 i 58/17
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti	48/12
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu	46/09
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu	46/09 i 48/12
6. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja	46/09, 48/12 i 110/12
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društava	46/09
8. Odluka o nadzoru leasing društava	46/09 i 58/17
9. Odluka o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/09 i 46/11
10. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obveze jamstva	23/14 i 62/14
11. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti	62/14
12. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja financijskih usluga	46/14
13. Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društava (Eksternalizacija)	58/17
14. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenata	81/17

Pravila	Službene novine Federacije BiH
Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine.	93/15

Uputa Agencije za poslovanje leasing društava
1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu,
2. Uputa za izradu izvješća leasing društava

OSNOVNI PODACI O LEASING DRUŠTVIMA

Redn i broj	Naziv leasing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja licencije	Broj stalno zaposlenih	Web adresa
1.	ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg međunarodnog prijateljstva 25, Sarajevo	Aida Rifelj	+ 387 33 774 852	22.03.2010.	7	www.asa-leasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	7	www.nlbleasing.ba
3.	PORSCHE LEASING d.o.o.	Trg međunarodnog prijateljstva 24, Sarajevo	Dejan Stupar	+ 387 33 257 147	28.05.2015.	17	www.porscheleasing.ba
4.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne bb, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	34	www.rlbh.ba
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	20	www.s-leasing.ba
6.	VB LEASINH d.o.o Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+387 33 276 280	12.01.2010	15	www.vbleasing.ba
UKUPNO						100	

PREGLED VLASNIČKE STRUKTURE LEASING DRUŠTAVA

LEASING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% udjela
ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	82,81%
	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
PORSCHE LEASING d.o.o.	PORSCHE BANK Aktiengesellschaft Salzburg Austrija	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	100,00%
SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 4.

PREGLED REZERVI ZA ZAJMOVE

- u 000 KM -

Dani kašnjenja	Stopa rezerviranja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	22.934	11	806	817
60-90	5%	0	0	0	0
90-180	10%	0	0	0	0
180-270	30%	4	2	0	2
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0	0
UKUPNO		22.938	14	806	819

PREGLED REZERVI ZA FINANCIJSKI LEASING

- u 000 KM -

Dana kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Rezerve			
							Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	179.755	2.772	46.630	1.099	233	6	575	814
60-90	10%	10%	6.665	51	1.235	0	123		255	378
90-180	50%	50%	986	743	170	394	85	197	450	732
preko 180	100%	75%	660	0	660	364	660	273	0	933
preko 360	100%	100%	0	781	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			188.066	4.347	48.695	1.857	1.101	476	1.280	2.857

KONSOLIDIRANA BILANCA STANJA

- u 000 KM -

Red. broj	OPIS	31.12.2016		30.9.2017		INDEKS
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	8.048	1,9%	10.194	3,8%	127
2.	Plasmani bankama	10.520	2,5%	7.467	2,8%	71
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto	306.599	72,7%	189.556	70,6%	62
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	345.957	82,1%	207.309	77,2%	60
3b)	Rezerve za gubitke	4.500	1,1%	2.857	1,1%	63
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	34.347	8,1%	14.762	5,5%	43
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	511	0,1%	134	0,0%	26
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,0%	2	0,0%	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	33.037	7,8%	28.041	10,4%	85
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	8.973	2,1%	4.811	1,8%	54
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	44.267	10,5%	41.225	15,4%	93
5c)	Ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	4.996	1,2%	3.895	1,5%	78
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni leasing	15.207	3,6%	14.100	5,3%	93
6.	Dugoročne investicije	48	0,0%	48	0,0%	100
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	63.261	15,0%	33.145	12,3%	52
7a)	Zajmovi, neto	40.500	9,6%	22.118	8,2%	55
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	42.263	10,0%	22.937	8,5%	54
7a2)	Rezerve za zajmove	1.763	0,4%	819	0,3%	46
7b)	Zalihe	13.468	3,2%	3.764	1,4%	28
7c)	Ostala aktiva	9.293	2,2%	7.263	2,7%	78
	UKUPNA AKTIVA	421.515	100,0%	268.453	100,0%	64
	PASIVA					
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	365.834	86,8%	216.008	80,5%	59
9a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	51.431	12,2%	6.659	2,5%	13
9b)	Obveze po dugoročnim kreditima	314.554	74,6%	209.462	78,0%	67
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	151	0,0%	113	0,0%	75
10.	Ostale obveze	9.270	2,2%	13.587	5,1%	147
	UKUPNO OBVEZE	375.104	89,0%	229.595	85,5%	61
11.	Temeljni kapital	48.116	11,4%	34.497	12,9%	72
12.	Rezerve	3.691	0,9%	576	0,2%	16
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-5.396	n/a	3.785	1,4%	n/a
	UKUPNO KAPITAL	46.411	11,0%	38.858	14,5%	84
	UKUPNO PASIVA	421.515	100,0%	268.453	100,0%	64
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	116.392	27,6%	95.111	35,4%	82
	Novi otpis (+)	3.224	0,8%	539	0,2%	17
	Naplata (-)	3.161	0,7%	3.325	1,2%	105
	Trajni otpis (-)	4.671	1,1%	5.081	1,9%	109
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	111.784	26,5%	87.244	32,5%	78

KONSOLIDIRANI RAČUN DOBITI I GUBITKA

- u 000 KM -

Red. broj	OPIS	30.9.2016		30.9.2017		INDEKS 30.9.2017/ 30.9.2016
		Iznos	% u ukupnim prihodima/ rashodima	Iznos	% u ukupnim prihodima/ rashodima	
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	17.829	50,8%	9.787	42,2%	55
1a)	Kamate po finansijskom leasingu	13.272	37,8%	7.509	32,4%	57
1b)	Kamate na plasmane bankama	216	0,6%	167	0,7%	77
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	810	2,3%	506	2,2%	62
1d)	Ostali prihodi po kamatama	3.531	10,1%	1.605	6,9%	45
2.	Rashodi po kamatama	6.196	19,4%	2.560	12,7%	41
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	6.069	19,0%	2.489	12,4%	41
2b)	Naknade za obradu kredita	127	0,4%	68	0,3%	54
2c)	Ostali rashodi po kamatama	0	0,0%	3	0,0%	n.a
3.	Neto prihodi od kamata	11.633	33,1%	7.227	31,1%	62
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	17.281	49,2%	13.416	57,8%	78
4a)	Naknade za izvršene usluge	7	0,0%	4	0,0%	57
4b)	Naknada za operativni najam	8.432	24,0%	7.917	34,1%	94
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	9	0,0%	0	0,0%	n.a
4d)	Ostali operativni prihodi	8.833	25,2%	5.495	23,7%	62
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.423	4,1%	1.859	8,0%	131
4d2)	Prihodi od opomena	383	1,1%	263	1,1%	69
4d3)	Ostalo	7.027	20,0%	3.373	14,5%	48
5.	Operativni rashodi	21.502	67,4%	18.278	90,7%	85
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	4.961	15,5%	3.814	18,9%	77
5b)	Troškovi poslovnog prostora	7.989	25,0%	6.541	32,5%	82
5c)	Ostali troškovi	8.552	26,8%	7.923	39,3%	93
6.	Troškovi rezervi za gubitke	4.221	13,2%	-694	n.a	n.a
7.	Dobit prije poreza	3.191	9,1%	3.059	13,2%	96
8.	Porez na dobit	267	0,8%	0	0,0%	n.a
9.	Neto dobit	2.924	8,3%	3.059	13,2%	105

RANGIRANJE BILANČNE SUME

- u 000 KM -

31.12.2016					30.9.2017					INDEKS
Rang	Leasing društvo	Bilančna suma	Udjel 2016.	Kumul. udjel	Rang	Leasing društvo	Bilančna suma	Udjel u 2017.	Kumul. udjel	
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.163	34,7%	34,7%	1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	118.481	44,1%	44,1%	95
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	124.991	29,7%	64,3%	2.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	58.600	21,8%	66,0%	102
3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	57.295	13,6%	77,9%	3.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	44.200	16,5%	82,4%	204
4.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	50.746	12,0%	90,0%	4.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	26.517	9,9%	92,3%	52
5.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	21.706	5,1%	95,1%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	17.436	6,5%	98,8%	106
6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	16.410	3,9%	99,0%	6.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	3.219	1,2%	100,0%	77
7.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	4.204	1,0%	100,0%	7.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	0	0,0%	100,0%	0
UKUPNO		421.515	100,0%		UKUPNO		268.453	100,0%		64

PREGLED OSNOVNIH FINANCIJSKIH POKAZATELJA

- u 000 KM -

Redni broj	Leasing društvo	Ukupni kapital (000 KM)	Rang po ukupnom kapitalu	Neto dobit/gubitak (000 KM)	Rang po neto dobit/gubitak	Plasmani od 1.1-30.9.2017. (000 KM)	Rang plasmanima od 1.1-30.9.2017.	Broj ugovora od 1.1-30.9.2017.	Rang po broju ugovora od 1.1-30.9.2017.
1.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	3.086	5.	-101	4.	0	-	0	-
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	6.862	2.	-135	5.	0	-	0	-
3.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	2.037	6.	530	3.	21.328	3.	690	2.
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	17.543	1.	2.137	1.	35.639	1.	775	1.
5.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	5.802	3.	1.255	2.	20.808	4.	357	4.
6.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo/UniCredit Bank d.d.	-	-	-	-	25.336	2.	530	3.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	3.528	4.	-627	6.	0	-	0	-
	UKUPNO	38.858		3.059		103.111		2.352	